

ZPŘÍSTUPNĚNÍ LISTINNÉHO MATERIÁLU V EDICÍCH RANĚ NOVOVĚKÝCH EGO-DOKUMENTŮ NEBO VYPRÁVĚCÍCH PRAMENŮ

MARIE RYANTOVÁ

Ústav archivnictví a pomocných věd historických Filozofické fakulty Jihočeské univerzity
v Českých Budějovicích; ryantova@ff.jcu.cz

ABSTRACT

Making Documents Accessible in Editions of Early Modern Self Documents or Narratives

The aim of the paper is to draw attention to documents of a diplomatic nature that can be found in various early modern ego-documents or narrative sources. Usually, these are documents that are significantly older and often difficult to access elsewhere, damaged or have not survived to this day. Three examples were selected – the memoirs of Jindřich Hýzrlé of Chodaw, which contain a number of charters and other official documents, the text of the passport of the Dominican and exile Jiří Holík, included in his anti-Catholic printed books, and the chronicle of the provost of the monastery in Borovany by Konrád Fischer, also with examples of many charters and other official documents. Attention is also paid to the editorial processing of these documents, where, due to the different nature of the entire source, a different method is usually chosen than in classic diplomatic editions.

Keywords: ego-documents; narrative sources; official documents; charters; edicts; Jindřich Hýzrlé a Chodow; the exile Jiří Holík (Georg Holyk); passport; monastery of Borovany; the provost Konrad Fischer; transliteration

Edice listinného, resp. diplomatického materiálu z období středověku tvoří tradiční součást kritické historiografie v podstatě již od jejich počátků, takže sama jejich historie je dosti bohatá a o jejich významu není pochyb. Jak dokládají jiné příspěvky informující o stavu a perspektivách těchto edic, přesto nejde o uzavřenou kapitolu a nadále existují mnohé s nimi související otázky, úkoly a rezervy. Tím spíše to platí, pokud jde o zpřístupňování materiálu raně novověkého, kde množství dochovaných dokumentů oproti středověku narůstá mnohem výrazněji – a přitom ani chronologicky nejvíce „rozpražené“ edice listinného materiálu obvykle nepřekračují rok 1526 (např. *Codex iuris municipalis* do roku 1526, nebo *Regesta imperii* do roku 1519). Specifickou výjimku představují edice nunciatur, příp. edice regest z fondu „Militare“, a samozřejmě edice jiných typů diplomatického materiálu (berní rula, soupis poddaných podle víry, zpovědní seznamy, městské knihy, urbáře, aj.). Cílem tohoto příspěvku, který si v žádném případě neklade nároky na úplnost, je upozornit na několika příkladech na písemnosti listinného charakteru v různých ego-dokumentech nebo vyprávěcích pramenech a také na jejich ediční zpřístupnění či jeho úskalí.

1. Příběhy Jindřicha Hýzrla z Chodů

Prvním příkladem jsou známé „příběhy“ Jindřicha Michaela Hýzrla z Chodů, které jsou dochovány hned ve dvou verzích: české, nacházející se původně v Archivu Národního muzea, poté v Archivu Země české a dnes v Národním archivu (sign. A 215), a německé, uložené v Knihovně Národního muzea (sign. VI A 12).¹ Český rukopis byl zpřístupněn ve známé edici z roku 1979,² i když se nejedná o edici kritickou, ale spíše populární, určenou širší veřejnosti, současně do ní byl zahrnut také překlad německého rukopisu, jehož kritická edice vyšla zcela nedávno.³ Nemám v úmyslu rekapitulovat na tomto místě detailně obsah tohoto ego-dokumentu, v němž autor vyličil své bohaté zážitky, ale především chci upozornit na nemalé množství úředních dokumentů v podobě listin, dekretů či jiných typů písemností, které autor do svého textu zařadil v podobě přepisu, a to k dosvědčení uváděných informací, takže představují cenné svědectví o vnímání úředních písemností a jejich významu. Edice z roku 1979 však tyto dokumenty nezřídka opomíjí, nebo na ně případně upozorňuje v poznámce, a J. Petráň v závěrečném pojednání o genezi Hýzrlého díla označuje závěrečné pasáže, kde počet těchto textů narůstá, dokonce za „kopiář různých listin a listů, proložený tu a tam kratší zmínkou pro paměť“.⁴ Připomenu výběrově alespoň několik (úplný výčet by byl rozsáhlejší), i s ohledem na zmíněnou variabilitu dokumentů:

Listina Rudolfa II. z 19. července 1611, jíž povyšuje Jindřicha Michala Hýzrlého z Chodů a jeho mladšího bratra Bernarda do stavu svobodných pánů (KNM, sign. VI A 12, fol. 83v–85r)⁵ – v edici z roku 1979 na s. 280–282, v českém překladu, bez závěrečných podpisů a odkazu na folia německého rukopisu.

Dekret z 19. listopadu 1629, jímž je Jindřich Michal Hýzrle z Chodů jmenován reformačním komisařem v Bechyňském kraji (KNM, sign. VI A 12, fol. 139r–v)⁶ – v edici z roku 1979 na s. 359–360.

Smlouva s františkány z 16. května 1636 o zřízení rodinné hrobky (KNM, sign. VI A 12, fol. 147r–v)⁷ – v edici z roku 1979 pouze zmínka v poznámce na s. 369.

Potvrzení generálního vikáře Maxmiliána Rudolfa ze Šlejinic o udělení papežského dispensu k druhé Hýzrlého svatbě (s neteří jeho první choti, Ludmilou Maxmiliánou

¹ *Raiss-Buch und Leben, darinnen begriffen, was ich Henrich Hiesserle von Chodaw, seider vom ailffften Jar meines Alters, als de Anno 1586 angefangen und gefüret, somit Figuren hiebeineben gezieret, unnd jetzt aufs new abgeschrieben worden im 1612* [správně snad 1652, resp. před 1649]). Tento rukopis je přístupný i v databázi www.manuscriptorium.com (editováno 31. 3. 2022).

² Věra PETRÁČKOVÁ – Jan VOGELTANZ (edd.), *Příběhy Jindřicha Hýzrla z Chodů*, Praha 1979.

³ Zdeněk MUŽÍK (red.), *Cesty a život Jindřicha Hýzrla z Chodů. Studie, edice a překlad*, Praha 2021. První svazek obsahuje kromě úvodních studií Jiřího Kubeše a Vítězslava Prchala (Cesta za paměti: Český šlechtic Jindřich Hýzrle z Chodů (1575–1665) a jeho život očima dalších pramenů neliterární povahy), Martiny Šárovcové (Paměti Jindřicha Hýzrla z Chodů v uměleckohistorickém kontextu) a Michala Dragouna (Rukopis německých pamětí Jindřicha Hýzrla z Chodů) zejména samotnou edici připravenou Václavem Bokem a Lenkou Vodrážkovou, k níž byl doplněn upravený a rozšířený překlad převzatý z první edice (jeho autorkou byla Alena Šimečková, kterou doplnili Jiří Kubeš, Karel Pacovský a Marta Vaculínová). Druhý svazek pak tvoří zmenšené faksimile rukopisu.

⁴ Josef PETRÁŇ, Geneze Hýzrlova literárního díla. In: V. PETRÁČKOVÁ – J. VOGELTANZ (edd.), *Příběhy Jindřicha Hýzrla z Chodů*, s. 379–388, zde s. 383.

⁵ Z. MUŽÍK (red.), *Cesty a život Jindřicha Hýzrla z Chodů*, s. 222–225.

⁶ Tamtéž, s. 315–317.

⁷ Tamtéž, s. 330–333.

Vratislavovou z Mitrovic) z 15. března 1637 (KNM, sign. VI A 12, fol. 151r–v)⁸ – v edici z roku 1979 pouze zmíněno v poznámce na s. 371, a to jako „list od papeže“.

Nově vydaná edice německého rukopisu, připravená Václavem Bokem a Lenkou Vodrážkovou, tj. filology, již tyto texty zahrnuje – ovšem v podobě transliterace (a to dokonce nezvykle i u výše zmíněného českého dekretu z 19. listopadu 1629,⁹ i když je současně doplněn novodobý přepis), pro uživatele klasických listinných edic tedy bez dalších poznámek či komentářů, zato byl k latinským a německým textům doplněn překlad. Oproti dřívějším přístupům, které tyto texty opomíjely, je rozšíření edice tímto způsobem třeba rozhodně uvítat (což souvisí i s proměnami historiografického zájmu), jiný způsob edičního zpřístupnění je přitom vzhledem k odlišnému charakteru celého pramene (paměti, literární dílo) pochopitelný – ale přesto by bylo vhodné doplnit informace v poznámkách či komentářích, příp. ediční poznámce, a ideálně také dohledávat dochování a uložení originálních archiválií, zejména listin.

2. Pas exulanta Jiřího Holíka

Druhý příklad představuje uvedení úředního dokumentu v tištěné knize – konkrétně v knize někdejšího dominikána Jiřího Holíka (1635–1700/1710?), který v roce 1666 uprchl za hranice s úmyslem stát se protestantským kazatelem českých exulantů, a postupně vydal několik silně protikatolicky zaměřených knih, jimiž se snažil získat podporu.¹⁰ Jiří Holík se pokusil o útěk nejprve během svého působení v Litoměřicích v listopadu 1665, byl však dopaden, krátce uvězněn a poté za trest poslán do konventu sv. Kříže v Jihlavě. Již na počátku září 1666 se mu od tamního převora Konstantina Lustenauera podařilo získat povolení navštívit otce a nevlastní matku, kteří žili údajně dvanáct mil odtud, současně byl pověřen vybíráním almužny pro jihlavský konvent, což i sám přislíbil. Zmíněné povolení, resp. pas, poté J. Holík zařadil jak do zmíněných knih, a to v originálním latinském znění či v německém překladu:

Fünffacher Geistlicher Spiegel. Wittenberg 1669:¹¹ [K3r–v] – latinsky s německým překladem;¹²

Behmisk klage-gråt. Uppsala 1672:¹³ [C6v–C7r] – latinsky;¹⁴

⁸ Tamtéž, s. 338–339.

⁹ Viz výše pozn. 6.

¹⁰ Detailně, včetně edice Holíkových knih, Marie RYANTOVÁ, *Konvertita a exulant Jiří Holík. Příspěvek k dějinám exilu a problematice konverze v raném novověku. Der Konvertit und Exulant Georg Holik. Ein Beitrag zur Geschichte des Exils und zur Konversionsproblematik in der Frühen Neuzeit*. Pelhřimov 2016.

¹¹ *Fünffacher Geistlicher Spiegel, in welchem Alle rechtgläubige Evangelische, besonders aber die umb Christi willen in dem Königreich Böhmen geplagte und verfolgte, oder aus demselben verjagte betrübte Christen, Sich Ihrer gutten Lehre und Sache, wie auch eines kräftigen Trostes, zuersehen haben, In Böhmischer Sprachen beschrieben, von Georgio Francisco Holyk, Dominicaner Ordens gewesenem Prediger, nunmehr durch des Heil[igen] Geistes Gnade erleuchtetem, rechtgläubigen, Evangelischen, Lutherischen Converso. Anitzo aber von demselbigen auff's neue in die Deutsche Sprache übersetzt*. Wittenberg, Michael Meyer 1669 (VD17 39:149052K; [8 + 128] ll.; 8°).

¹² M. RYANTOVÁ, *Konvertita a exulant Jiří Holík*, s. 295–296.

¹³ *Behmisk klage-gråt Thet är En kort och sanfärdigh berättelse om thet ymkelige the rätta Evangeliske Christnas tillstånd uthi Behmen Vthaff Medymkan beskriwfen aff Georgio Holyk The fördrefne Lutherske Behmers Kyrkioheerde*. Uppsala, Heinrich Curius 1672 ([3 + 36] ll.; 8°).

¹⁴ M. RYANTOVÁ, *Konvertita a exulant Jiří Holík*, s. 352.

Blutige Thränen Des Höchst bedrängten und geängsten Böhmer-Landes. Wittenberg 1673:¹⁵ [C8r–v] – v německém překladu;¹⁶

Päbstische Geissel. Wittenberg 1673:¹⁷ [C8r–v] – v německém překladu.¹⁸

Důvodem k zařazení dokumentu do Holíkových knih byla nepochybně snaha ospravedlnit se před případným nařčením z útěku a navrácením zpět na české území, protože na základě dohody mezi císařem a saským kurfiřtem byli stíháni uprchlí poddaní, za jednoho z nichž mohl být Holík považován – a stejně tak nařizovala akta řádových kapitul dominikánského řádu vracet uprchlíky do jejich mateřské provincie a konventu.¹⁹ Zařazení do edice uvedených tisků tak je v tomto případě odůvodnitelné, navíc se jedná o dokument ojedinělý a krátký, a tedy ani doplnění nutných poznámek nebylo problémem. Originální dochování dokumentu (pokud navíc pomíneme případné pochybnosti o jeho existenci či hodnověrnosti) přitom z pochopitelných důvodů (ojedinělý osobní dokument, odvezený za hranice) doloženo není.

3. Probošt Konrád Fischer (1631–1701) a jeho historie kláštera v Borovanech

Jako třetí příklad poslouží sepsání dějin borovanského kláštera, jehož autorem byl tamní probošt Konrád Fischer (1631–1701) a které bylo edičně zpřístupněno v rámci disertace Tomáše Hunčovského.²⁰ Konrád Fischer se stal borovanským proboštem v roce 1677 a v roce 1693 (poté co dokončil sepsání klášterního urbáře²¹) začal psát historii kláštera v Borovanech, a to pod dlouhým názvem *Historia Monasterii B[eatissimae] M[ariae] V[irginis] Visitantis in Borowan Can[onicorum] Reg[ularium] S[ancti] Augustini Sive Deductio Primaevae Foundationis Monasterii. A Quo fundatu[m]? Quomodo? Quo Anno Soecularisatum? Quo Anno, a Quo, Cui denuo S[acro] Ordini restitutum? Qui primi Supe-*

¹⁵ *Blutige Thränen Des Höchst bedrängten und geängsten Böhmer-Landes* (Das ist, Eine kurtze und warhafftige, aber betrübte und traurige Erzehlung der vier erbärmlichen Plagen, mit welchen Das Herrliche und berühmte Königreich Böhmen nun von vielen Jahren her jämmerlich gedrucket worden, Erstlich In Böhmischer Sprache entworfen Von Georgio Holyk, Böhmischen Prediger, Welchen solches Elend auch ziemlich getroffen hat, Nachmals aber Von demselben ins Teutsche übersetzt. Zu Wittenberg, Gedruckt bey Michael Meyern, im Jahr unsers einzigen Erlösers und Seligmachers Jesu Christi 1673). Wittenberg, Michael Meyer 1673 (VD17 39:134451Y; [7 + 112] ll.; 8°).

¹⁶ M. RYANTOVÁ, *Konvertita a exulant Jiří Holík*, s. 416–417.

¹⁷ *Päbstische Geissel*, Das ist Eine kurtze und warhafftige, aber betrübte und traurige Erzehlung der vier erbärmlichen Plagen, mit welchen Das Herrliche und berühmte Königreich Böhmen nun von vielen Jahren her jäm[erlich] gedrucket und gezeisselt worden, mit welcher Geissel alle Papisten, vornemlich aber die Mönche und Pfaffen wiederum durch Gottes Wort wegen ihrer falschen betrüglichen Lehre, und wegen ihres bösen ärgerlichen Lebens gestraffet und gezeisselt werden, Erstlich In Böhmischer Sprache beschrieben Von Georgio Holyk, Böhmischer Exulanten Prediger, Welchen solches Elend auch ziemlich getroffen hat, Nachmals aber Von demselben ins Teutsche versetzt. Wittenberg, Michael Meyer Wittib 1673 ([4 + 112] ll., 8°).

¹⁸ Vzhledem k tomu, že je tisk totožný (až na titulní stranu) s knihou *Blutige Thränen*, byla edice zpracována pouze pro ni (a zmíněnou titulní stranu); viz pozn. 16.

¹⁹ M. RYANTOVÁ, *Konvertita a exulant Jiří Holík*, s. 42, 141; 90, 177.

²⁰ Tomáš HUNČOVSKÝ, *Konrád Fischer. Život a dílo borovanského probošta*, České Budějovice 2021 – disertační práce obhájená na Ústavu archivnictví a pomocných věd historických Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, která by, doufejme, měla vyjít tiskem.

²¹ Státní oblastní archiv v Třeboni, oddělení Třeboň, fond Velkostatek Borovany, sign. VI Gß No 2b (urbár statku Borovany z let 1692–1693).

*riores et Praelati? Qui primi post Restaurationem Inferiores et Professi? Quis verum modernus Status, et Reliqua Monasterii Borovaniensis memorabilia.*²² Cílem proboštova úsilí bylo objasnění a zabezpečení majetkových nároků kláštera, a to ho již při sestavování urbáře přivedlo i ke studiu písemností z dějin kláštera. Některé z nich se v té době stále nacházely v klášterním archivu v Třeboni, odkud ale Fischer získal jejich opisy (a některé zařadil i na závěr urbáře).²³ Seznámení se s těmito dokumenty pak ve Fischerovi probudilo záměr sepsat zmíněnou historii borovanského kláštera, v níž mohl na rozdíl od urbáře vylíčit vývoj kanonie od jejího založení až do své současnosti – a navíc chtěl vytvořit jakousi paměť kláštera i pro budoucí generace, které měly později na jeho práci navázat. Kombinace přepisů starých listin a akt spolu s výčty představených kláštera a popisem pisatelovy současnosti přitom podle aktuálních výzkumů patřily v té době mezi oblíbené způsoby augustiniánských kanovníků pro zachycení minulosti řádového domu a v rámci klášterní historiografie odpovídala struktura těchto děl z typologického hlediska pamětním knihám, které stály na pomezí minulosti a současnosti.²⁴ Konrád Fischer přitom postupně přepsal nejprve pergamenový kodex, který obsahoval opisy listin z let 1455–1464 týkajících se založení a nadání borovanské kanonie,²⁵ a poté pokračoval v opisování dalších listin z let 1339–1508, i když jejich řazení postrádá jakýkoli chronologický či tematický systém; probošt pouze nahodile vybíral takové písemnosti, které měly buď v době svého vzniku jistý význam pro borovanský kostel, respektive klášter, nebo této důležitosti nabyly až v budoucích časech.²⁶ Soustředil se přitom především na různé donace a výsady, jež rozšířily majetek a práva borovanského kostela (potažmo kláštera) a závazky, které z toho pro kanonii následně plynuly, doplněny byly i dva výpisy z desk zemských z let 1614 a 1631, které se týkají pozbytí a znovunabytí dvoreckého statku rodem Kořenských z Terešova.²⁷ Teprve pro vylíčení nedávných událostí, zejména po roce 1658, kdy už Konrád Fischer pobýval v Borovanech, již do svého výkladu začal zapojovat i vlastní postřehy.

Ediční zpřístupnění *Historie* Konráda Fischera²⁸ listinný materiál rozhodně neopomíjí,²⁹ edice respektuje současné zásady zpřístupňování raně novověkých textů,³⁰ doplněn je i poznámkový aparát a bohaté rejstříky, zachycující i jména a lokality z opsaných listin.³¹ Snad jediná připomínka by mohla zaznít k použití transliterace i pro Fischerovy přepisy českých textů³² – autor však v tomto případě zdůvodnil tento postup originálně, a sice tím, že dovoluje zjistit, jakým způsobem K. Fischer, který nebyl českého původu, ale

²² Státní oblastní archiv v Třeboni, oddělení Třeboň, fond Velkostatek Borovany, sign. III K β No 21.

²³ T. HUNČOVSKÝ, *Konrád Fischer*, s. 119.

²⁴ Tamtéž, s. 120.

²⁵ Tamtéž, s. 121.

²⁶ Tamtéž, s. 122.

²⁷ Tamtéž, s. 122–123.

²⁸ T. HUNČOVSKÝ, *Konrád Fischer*, s. 135–295.

²⁹ Např. bula papeže Pia II. z 9. září 1458 (fol. 2r–3r) – T. HUNČOVSKÝ, *Konrád Fischer*, s. 138–139; prodej vsi Hluboká zakladateli kláštera Petrovi z Lindy z 8. května 1436 (fol. 28r–30v) – Tamtéž, s. 178–180.

³⁰ Ivan ŠTOVÍČEK a kol., *Zásady vydávání novověkých historických pramenů z období od počátku 16. století do současnosti. Příprava vědeckých edic dokumentů ze 16.–20. století pro potřeby historiografie*. Praha 2002.

³¹ T. HUNČOVSKÝ, *Konrád Fischer*, s. 296–340.

³² Kromě prodeje vsi Hluboká (viz pozn. 25) např. list Oldřicha a Jana z Rožmberka z 30. května 1457 („Concordia super Fluvio sub Dworzecz“) – viz T. HUNČOVSKÝ, *Konrád Fischer*, s. 161–162.

pocházel z jižního Německa, české texty četl³³ – a takto připravená edice tak představuje i zajímavý příspěvek k dějinám čety, pro které není mnoho dokladů k dispozici.

Závěr

Tento příspěvek si kladl za cíl upozornit na diplomatické písemnosti nacházející se v ego-dokumentech či vyprávěcích pramenech (včetně tištěných děl historiografických, kterých by se dalo uvést více) – obvykle se přitom jedná o dokumenty vztahující se k dané osobě či tématu, a to výrazně staršího data, navíc mnohdy jinde obtížně dostupné, poškozené či zcela nedochované. Některé, zejména starší edice však tyto texty opomíjejí nebo jim věnují jen okrajovou pozornost. V případě začlenění do edice je sice vzhledem k odlišnému charakteru celého pramene (paměti, literární dílo) nezdědka použít odlišný způsob než u klasických listinných edic (bez kritického aparátu), lze však zvolit i postupy, které alespoň do určité míry odpovídají požadavkům na kritické zpřístupnění listinného materiálu.

SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY

Rukopisy

Knihovna Národního muzea, sign. VI A 12: *Raiss-Buch und Leben, darinnen begriffen, was ich Henrich Hiesslerle von Chodaw, seider vom aiffften Jar meines Alters, als de Anno 1586 angefangen und gefüret, somit Figuren hiebeineben gezieret, unnd jetzt aufs new abgeschriben worden im 1612*

Státní oblastní archiv v Třeboni, oddělení Třeboň, fond Velkostatek Borovany, sign. VI Gβ No 2b: urbář statku Borovany z let 1692–1693

Státní oblastní archiv v Třeboni, oddělení Třeboň, fond Velkostatek Borovany, sign. III K β No 21: *Historia Monasterii B[eatissimae] M[ariae] V[irginis] Visitantis in Borowan Can[onicorum] Reg[ularium] S[ancti] Augustini Sive Deductio Primaevae Foundationis Monasterii. A Quo fundatu[m]? Quomodo? Quo Anno Soecularisatum? Quo Anno, a Quo, Cui denuo S[acro] Ordini restitutum? Qui primi Superiores et Praelati? Qui primi post Restaurationem Inferiores et Professi? Quis verum modernus Status, et Reliqua Monasterii Borovaniensis memorabilia*

Staré tisky

Behmisk klage-gråt Thet är En kort och sanfärdigh berättelse om thet ymkelige the rätta Evangeliske Christnas tillstånd uthi Behmen Vthaff Medymkan beskriwfen aff Georgio Holyk The fördrefne Lutherske Behmers Kyrkioheerde. Uppsala, Heinrich Curius 1672 ([3 + 36] ll.; 8°)

Blutige Thränen Des Höchst bedrängten und geängsten Böhmer-Landes (Das ist, Eine kurtze und warhaffte, aber betrübte und traurige Erzählung der vier erbärmlichen Plagen, mit welchen Das Herrliche und berühmte Königreich Böhmen nun von vielen Jahren her jämmerlich gedrückt worden, Erstlich In Böhmischer Sprache entworfen Von Georgio Holyk, Böhmischen Prediger, Welchen solches Elend auch ziemlich getroffen hat, Nachmals aber Von demselben ins Teutsche übersetzt. Zu Wittenberg, Gedruckt bey Michael Meyern, im Jahr unsers einzigen Erlösers und Seligmachers Jesu Christi 1673). Wittenberg, Michael Meyer 1673 (VD17 39:134451Y; [7 + 112] ll.; 8°)

Fünffacher Geistlicher Spiegel, in welchem Alle rechtläubige Evangelische, besonders aber die umb Christi willen in dem Königreich Böhmen geplagte und verfolgte, oder aus demselben verjagte betrübte Christen, Sich Ihrer gutten Lehre und Sache, wie auch eines kräftigen Trostes, zuersehen haben, In Böhmischer Sprachen beschrieben, von Georgio Francisco Holyk, Dominicaner Ordens gewesenem Prediger, nunmehr durch des Heil[igen] Geistes Gnade erleuchtetem, rechtläubigen, Evangelischen, Lutherischen Converso.

³³ T. HUNČOVSKÝ, *Konrád Fischer*, s. 130.

Anitzo aber von demselbigen auffß neue in die Deutsche Sprache übersetzt. Wittenberg, Michael Meyer 1669 (VD17 39:149052K; [8 + 128] ll.; 8°)

Päbstische Geissel, Das ist Eine kurtze und warhafftige, aber betrübte und traurige Erzehlung der vier erbärmlichen Plagen, mit welchen Das Herrliche und berühmte Königreich Böhmen nun von vielen Jahren her jäm[er]lich getrückt und gezeisselt worden, mit welcher Geissel alle Papisten, vornemlich aber die Münche und Pfaffen wiederum durch Gottes Wort wegen ihrer falschen betrüglichen Lehre, und wegen ihres bösen ärgerlichen Lebens gestrafft und gezeisselt werden, Erstlich In Böhmischer Sprache beschrieben Von Georgio Holyk, Böhmischer Exulanten Prediger, Welchen solches Elend auch ziemlich getroffen hat, Nachmals aber Von demselben ins Teutsche versetzt. Wittenberg, Michael Meyer Wittib 1673 ([4 + 112] ll., 8°)

Literatura

Tomáš HUNČOVSKÝ, *Konrád Fischer. Život a dílo borovanského probošta*, České Budějovice 2021 – disertační práce obhájená na Ústavu archivnictví a pomocných věd historických Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Zdeněk MUŽÍK (red.), *Cesty a život Jindřicha Hýzrla z Chodů. Studie, edice a překlad*, Praha 2021.

Věra PETRÁČKOVÁ – Jan VOGELTANZ (edd.), *Příběhy Jindřicha Hýzrla z Chodů*, Praha 1979.

Josef PETRÁŇ, Geneze Hýzrlova literárního díla. In: V. PETRÁČKOVÁ – J. VOGELTANZ (edd.), *Příběhy Jindřicha Hýzrla z Chodů*, s. 379–388.

Marie RYANTOVÁ, *Konvertita a exulant Jiří Holík. Příspěvek k dějinám exilu a problematice konverze v raném novověku. Der Konvertit und Exulant Georg Holik. Ein Beitrag zur Geschichte des Exils und zur Konversionsproblematik in der Frühen Neuzeit*, Pelhřimov 2016.

Ivan ŠTOVÍČEK a kol., *Zásady vydávání novověkých historických pramenů z období od počátku 16. století do současnosti. Příprava vědeckých edic dokumentů ze 16.–20. století pro potřeby historiografie*, Praha 2002.